

IX. Ályktanir utan dagskrár.

Ályktananefnd þingsins bærust 18 tillögur til þingsályktana. Þrjár þeirra voru síðan sameinaðar þar sem þær fjölluðu um sama efni. Greidd voru atkvæði um það í nefndinni í hvaða röð þessar tillögur skyldu ræddar.

Nefndinni vannst aðeins tími til þess að ræða þrjár þessara tillagna. Tvær þeirra voru samþykktar í nefndinni, en ein var dregin til baka.

Fyrri tillagan var borin fram af stjórnarfulltrúum Lybiu og Sírlands og fól hún í sér harðar vitar á Ísrael vegna meðferðar á aröbnum í Palestínu og á öðrum herteknum svæðum. Mikill hluti af starfstíma nefndarinnar fór í umræður um þessa tillögu, enda voru þær umræður langar og harðar.

Tillagan var svo sem áður segir samþykkt í nefndinni, en hún náði ekki samþykki á þinginu sjálfu vegna þess hve magir sátu hjá við atkvæðagreiðslu. Með ályktunartillögunni greiddu 211 fulltrúar atkvæði, enginn gegn, en 139 sátu hjá, þ. á m. fulltrúar Norðurlandanna allra.

Síðari ályktunartillagan fjallar um atvinnuleysi ungmenna. Flutningsmenn hennar voru verkamannafulltrúar margra ríkja. Tillaga þessi hlaut alhliða stuðning og var samþykkt með nokkrum breytingum bæði í nefnd og á allsherjarþinginu.

Í þessari þingsályktun felst áskorun til aðildarríkjanna um að gera raunhæfar ráðstafanir til þess að koma í veg fyrir atvinnuleysi meðal ungs fólks m. a. með aukinni starfsfræðslu, leiðbeiningum við starfsval og vinnumiðlun.

X. Stjórnarkjör.

Á þessu þingi fór fram stjórnarkjör til næstu þriggja ára. Stjórn ILO er skipuð 56 mönnum. Í henni eiga sæti 28 fulltrúar ríkisstjórna, 14 fulltrúar atvinnurekenda og 14 fulltrúar verkamanna. Tíu stærstu iðnaðarríkin eiga fóst sæti í stjórninni, svo að aðeins eru kosin 18 ríki til þess að eiga þar sæti. Fulltrúar atvinnurekenda og verkamanna kjósa sína fulltrúa persónulega. Með samkomulagi hefur aðildarríkjunum verið skipt í hópa í sambandi við stjórnarkjör og hverjum hópi ákveðin hlutdeild í stjórninni. Samkvæmt þeim reglum áttu ríki Vestur-Evrópu rétt á einu þessara 18 sæta ríkisstjórnarfulltrúa. Að þessu sinni voru það Malta, Spánn og Svíþjóð, sem kepptu um þetta sæti. Þar sem ekkert þessara þriggja ríkja vildi taka aftur framboð sitt var kosid sérstaklega um þetta sæti. Í fyrstu umferð hlaut Spánn flest atkvæði. Drógu þá hin ríkin tvö sig í hlé. Spánn hlaut því þetta sæti aðalfulltrúa, en Svíþjóð hlaut sæti varamanns. Þess skal getið að varamenn í stjórn sitja alla stjórnarfundi, hafa þar málfrelsi og tillögureft en ekki atkvæðisrétt.

Fylgiskjal I.

Samþykkt nr. 150 um stjórn vinnumála: hlutverk, starfsemi og skipulag.

Allsherjarþing Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, sem kom saman til 64. þingsetu sinnar í Genf 7. júní 1978 eftir kvaðningu stjórnar Alþjóðavinnumálskrifstofunnar,

minnist ákvæða gildandi alþjóðavinnumálasamþykktar og tillagna, þar á meðal sérstaklega Samþykktar um vinnueftirlit, 1947, Samþykktar um vinnueftirlit í landbúnaði, 1969 og Samþykktar um vinnumiðlun, 1948, sem krefjast sérstakrar stjórnunar á vinnumálum, telja æskilegt að samþykkja reglur, sem séu til leiðbeiningar um stjórnkerfi vinnumála í heild,

minnist ákvæða Samþykktar um stefnu í atvinnumálum, 1964 og Samþykktar um þróun vinnuafls 1975 og minnst einnig þess markmiðs að vöð sé nægrar atvinnu með viðunandi

launum og staðfestir að þörf sé áætlaða um stjórn vinnumála til þess að vinna að þessu markmiði og til þess að framfylgja tilgangi þessara samþykktar,

viðurkennir að nauðsynlegt sé að virða að fullu sjálfsforræði félaga atvinnurekenda og launþega og minnst í því sambandi ákvæða gildandi alþjóðavinnumálasamþykktar og tillagna, sem tryggja réttinn til að stofna og ganga í félög og gera heildarsamninga og þá sér í lagi Samþykktar um félagafrelsi og verndun þess, 1948, og Samþykktar um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega, sem banna þau afskipti stjórnvalda, sem skerða þennan rétt eða hindra löglega beitingu hans og telur að félög atvinnurekenda og launþega eigi veigamiklu hlutverki að gegna í efnahagslegum, félagslegum og menningarlegum framförum,

hefur samþykkt ákveðnar ábendingar varðandi stjórn vinnumála, hlutverk hennar, starfsemi og skipulag, sem er fjóðra mál á dagskrá þessa þings, og

þar sem þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar gerir það í dag 26. júní 1978 eftirfarandi samþykkt, sem nefndist Samþykkt um stjórn vinnumála 1978:

1. gr.

Í þessari samþykkt

- a) tákna orðin „stjórn vinnumála“ opinberar stjórnarathafnir á því sviði, sem stjórnarstefna þjóðarinnar í vinnumálum tekur til;
- b) taka orðin „stjórnkerfi vinnumála“ til allra opinberra stjórnarstofnana, sem bera ábyrgð á og/eða annast stjórn vinnumála, hvort sem það eru ráðuneyti eða opinberar stofnanir þar með taldar stofnanir, sem eru hálfopinberar, svæðis- eða héraðsstofnanir eða hvers konar annað form dreifðrar stjórnar, enn fremur hvers konar skipulagðar samræmingar á starfsemi slíkrar stofnana og samráðs við og þátttöku atvinnurekenda og launþega og samtaka þeirra.

2. gr.

Í samræmi við landslög, reglugerðir eða landsvenju getur aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, falið tiltekin hlutverk í stjórn vinnumála á hendur stofnunum, sem ekki eru opinberar, einkum félögum atvinnurekenda og launþega eða fulltrúum atvinnurekenda og launþega þar sem það hentar.

3. gr.

Aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, getur litið svo á að tilteknar athafnir innan marka stefnu þess í vinnumálum séu mál, sem í samræmi við landslög, reglugerðir eða landsvenju, stjórnist með heinum samningum milli samtaka atvinnurekenda og launþega.

4. gr.

Hvert það aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, skal í samræmi við aðstæður í landinu tryggja skipulagningu og virka starfsemi stjórnkerfis vinnumála í landi sínu og að starfsemi þess og skyldur séu í góðu samræmi.

5. gr.

1. Hvert það aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, skal gera ráðstafanir, sem hæfa aðstæðum í landinu, til þess að innan stjórnkerfis vinnumála sé tryggt samráð, samvinna og samningaviðræður milli opinberra stjórnvalda og aðalsamtaka atvinnurekenda og launþega, eða fulltrúa atvinnurekenda og launþega þar sem það á við.

2. Að svo miklu leyti sem samrýmst getur landslögum, reglugerðum og landsvenju skulu slíkar ráðstafanir gerðar þannig að þær taki til landsins alls, einstakra svæða og héraða svo og til hinna ýmsu þátta atvinnulífsins.

6. gr.

1. Hlutadeigandi stofnanir innan stjórnkerfis vinnumála skulu, eftir því sem við á, annast eða aðstoða við undirbúning, stjórnun, samræmingu, eftirlit og endurskoðun stjórnarstefnu í vinnumálum og vera sá aðili í hinu opinbera stjórnkerfi, sem hefur með höndum undirbúning og framkvæmd laga og reglugerða, sem framfylgja þeirri stjórnarstefnu.
2. Að teknu tilliti til viðeigandi alþjóðlegra ákvæða um vinnumál skulu þessar stofnanir sérstaklega:
 - a) taka þátt í undirbúningi, stjórnun, samræmingu, eftirliti og endurskoðun stefnu þjóðarinnar í vinnumálum í samræmi við landslög og reglugerðir og landsvenju;
 - b) kynna sér og fylgjast með aðstæðum manna sem eru í atvinnu, eru atvinnulausir eða ekki í fullu starfi og taka í því sambandi tillit til landslaga og reglugerða og landsvenja varðandi starfsskilyrði og ráðningarkjör, vekja athygli á misbeitingu og því sem áfátt er í þessum eignum og gera tillögur um úrbætur;
 - c) gefa atvinnurekendum og launþegum og samtökum þeirra kost á þjónustu sinni eftir því sem við kann að eiga í samræmi við landslög og reglugerðir og landsvenju með það fyrir augum að stuðla að raunhæfum samráðum og samvinnu milli opinberra stjórnvalda og stofnana og samtaka atvinnurekenda og launþega svo og milli slíkra samtaka hvað við kemur landinu öllu, einstökum landshlutum eða héruðum svo og hinum ýmsu greinum atvinnulífsins;
 - d) veita atvinnurekendum, launþegum og samtökum þeirra tæknilegar ráðleggingar, er þeir óska.

7. gr.

Þegar aðstæður í landinu krefja og í þeim tilgangi að bæta úr þörfum sem allra flestra launþega og að svo miklu leyti sem slík starfsemi fellur ekki þegar undir starfsvið stjórnarvinnumála, skal hvert það aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt stuðla að því að auka, í áföngum ef nauðsyn krefur, svið stjórnkerfis vinnumála svo að það taki til starfsemi, sem innt er af hendi í samvinnu við aðrar stofnanir, sem í hlut eiga, um starfskjör og lífskjör ákveðinna flokka verkamanna, sem ekki eru launþegar samkvæmt lögum svo sem:

- a) leiguliðar, sem ekki nota aðfengna aðstoð, leiguliðar sem grciða afgjald með hluta af afrakstri búans og hliðstæðir flokkar landbúnaðarverkamanna;
- b) sjálfstæðir verkamenn, sem ekki nota aðfengna aðstoð og starfa í þeim greinum atvinnulífsins, sem samkvæmt landsvenju teljast óskilgreindar;
- c) meðlimir samvinnufélaga og fyrirtækja, sem stjórnað er af verkamönnum;
- d) menn sem starfa innan kerfis sem byggt er á venjum eða erfðavenjum samfélagsins á staðnum.

8. gr.

Að svo miklu leyti sem það samrýmist landslögum og reglugerðum og venju í landinu skulu hlutadeigandi stofnanir innan stjórnkerfis vinnumála aðstoða við mótun stjórnarstefnu landsins varðandi alþjóðleg vinnumál, taka þátt í því að koma fram fyrir ríkisins hönd í slíkum málum og aðstoða við undirbúning ráðstafana sem gera ber af hálfu ríkisins í því sambandi.

9. gr.

Með það fyrir augum að samræma á viðeigandi hátt hlutverk og skyldur stjórnkerfis vinnumála á þann hátt sem ákveðinn er samkvæmt lögum eða reglugerðum eða landsvenju skal vinnuáráðuneyti eða annarri sambærilegri stofnun gert fært að staðreyna hvort hálfopinberar stofnanir, sem ábyrgð kunna að bera á sérstökum stjórnarstörfum vinnumála

og hvers konar staðbundnar eða svæðisbundnar stofnanir sem kann að hafa verið falin sérstök stjórnarstörf vinnumála, starfi í samræmi við landslög og reglugerðir og hagi sér eftir þeim reglum, sem þeim eru settar.

10. gr.

1. Starfslið stjórnkerfis vinnumála skal skipað mönnum sem eru hæfir til þeirra starfa, sem þeim eru falin, eiga aðgang að nauðsynlegri þjálfun til þessara starfa og eru óháðir óviðeigandi ytri áhrifum.
2. Þetta starfslið skal hafa þá stöðu, búnað og fjárráð, sem því er nauðsyn til þess að inna störf sín af hendi með góðum árangri.

11. gr.

Formlegar fullgildingar á þessari samþykkt skulu sendar forstjóra Alþjóðavinnumála-skrifstofunnar til skrásetningar.

12. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.
3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi, að því er snertir hvert aðildarríki, tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

13. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra Alþjóðavinnumálastofnunarinnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrir en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.
2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar, sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

14. gr.

1. Forstjóri Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skráningu allra fullgildinga og uppsagna, sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.
2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á, hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

15. gr.

Forstjóri Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar samkv. 102 gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir, sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

16. gr.

Þegar stjórn Alþjóðavinnumálastofnunarinnar kann að álíta það nauðsynlegt, skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga

jafnframt, hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins breytingar á henni allri eða hluta hennar.

17. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt að meira eða minna leyti og sú samþykkt mælir ekki fyrir á annan veg, þá skal:
 - a. fullgilding aðildarríkis á hinn nýju samþykkt ipso jure hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, hvað sem ákvæðum 13. greinar hér að framan líður, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma er það gerist;
 - b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt gekk í gildi.
2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu eins og hún er að formi og efni hvað snertir þau aðildarríki, sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

18. gr.

Hinn enski og franski texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal II.

Samþykkt nr. 151 um verndun félagafrelsis og aðferðir við ákvörðun starfskjara í opinberri þjónustu.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 64. þingsetu sinnar í Genf 7. júní 1978 eftir kvaðningu stjórnar Alþjóðavinnuálastofnunar,

minnist ákvæða Samþykktarinnar um félagafrelsi og verndun þess, 1948, Samþykktarinnar um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega, 1949 og Samþykktarinnar og Tillögunnar um trúnaðarmenn verkamanna, 1971,

minnist þess að Samþykktin um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega, 1949, tekur ekki til vissra flokka opinberra starfsmanna og að Samþykktin og Tillagan um trúnaðarmenn verkamanna taka til trúnaðarmanna í einstökum greinum,

gerir sér grein fyrir hinni miklu aukningu opinberrar þjónustu í mörgum löndum og þörfinni fyrir góð samskipti stjórnvalda og samtaka opinberra starfsmanna,

gefur gaum að þeim mikla mun, sem er á hinum pólitísku, félagslegu og efnahagslegu kerfum aðildarríkja og í framkvæmdum þeirra (t. d. að því er varðar starfsskiptingu milli ríkis og sveitarstjórna, milli sambandsríkis og héraðsstjórna, ríkisfyrirtækja og ýmissa gerða opinberra stofnana með meiri eða minni sjálfstjórn svo og að því er varðar samskipti á sviði vinnumála),

tekur tillit til þeirra sérstöku vandamála, sem birtast í sambandi við gildissvið og skilgreiningar alþjóðlegra gjörninga vegna þess mismunar, sem er í mörgum löndum á ráðningum í stöður hjá hinu opinbera og einkaaðilum svo og þess túlkunarvanda, sem komið hefur fram við framkvæmd viðkomandi ákvæða Samþykktar um félagafrelsi og samningsrétt,